1843. No. 95

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Zondag*, *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag* en *Zaturdag*, is ƒ 5 voor drie maanden.

DINGSDAG 8 AUGUSTUS.

De prijs der Advertentiën is, van één tot zes regels ƒ 1,00, en voor elken regel meer 15 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Buitenlandsche berigten.

TURKIJE.

Van de Turksche Grenzen, 24 *juli*. De Russische kommissaris, baron *Lieven*, welke den 21sten te Semlin aangekomen, heeft zich terstond den volgenden dag naar Belgrado begeven, waar hij op het voorkomendst ontvangen werd, nadat hij reeds den avond te voren de meest geruststellende verzekeringen derwaarts gezonden had. In eene, spoedig hierop door Wutschitsch bijeengeroepen, vergadering verklaarde Lieven, dat keizer *Nicolaas* in deszelfs genadige gezindheid jegens de Servische natie, volkomen tevreden was met de onder zijne oogen getroffene schikkingen, en dat aan derzelver bekrachtiging niets verders in den weg zou staan, wanneer vooraf de oorspronkelijke vordering van Rusland, de verwijdering namelijk van *Wutschitsch* en *Petronewitsch* uit Servië, vervuld was. De draling in de volvoering van dit punt was het eenige, waarmede de keizer ontevreden was, en zijne herhaalde zending had slechts ten doel hiervoor het noodige te beramen. Deze verklaring vond ditmaal geene tegenspraak, veeleer scheen ieder thans het regt dezer vordering toe te geven, hetgeen te verklaarbaarder is, daar *Lieven* bemerken liet, dat de verlangde verwijdering slechts voor een' korten tijd noodig zou zijn, en hij onder vier oogen zelfs aan de senatoren zijn woord van eer moet hebben gegeven, dat genoemde partijhoofden na verloop van eenige maanden zouden mogen terugkeeren, en dat overigens thans het hoofddoel de bekrachtiging der verkiezing van *Kara Georgewitsch* bereikt was. Ten gevolge daarvan werd terstond besloten, een bijzonderen gevolmagtigde naar Kragujewatz af te zenden, welke *Wutschitsch* en *Petronewitsch* de noodzakelijkheid van zich naar de omstandigheden te voegen, dringend ter harte moet leggen. Niemand twijfelt, of *Wutschitsch* zal onder deze omstandigheden den weg van toegevendheid bewandelen, waarmede een einde aan de nieuwe komedie gemaakt zou zijn. *Lieven*, welke de plaats van *Wutschitsch*, als raadgever van den vorst schijnt te willen innemen, zal naar zijne eigene verklaring, verscheidene maanden in Servië verwijlen, waarschijnlijk zoo lang als de straks genoemde partijhoofden daaruit verwijderd zullen zijn, onder het openlijk voorwendsel om te zorgen, dat niemand onregt geschiede. Ten opzigte der nog op Oostenrijksch gebied vertoevende Servische vlugtelingen, heeft *Lieven* verklaard, dat het nu aan ieder vrij zal staan terug te keeren, onder zijne persoonlijke garantie; alleenlijk zijn de familie *Obrenowitsch* en de beide ministers van den ongelukkigen vorst *Michaël*, *Protitsch* en *Radicsewitsch* uitgesloten. (*K. Z.*)

Van de Turksche grenzen, 26 *juli*. Zoo even ontvangen wij uit Belgrado van den 24sten juli de tijding, dat baron *Lieven* van den Servischen senaat de onvervulde verwijdering uit het land van *Wutschitsch* en *Petronewitsch* gevorderd heeft, onder bedreiging dat, indien zulks niet geschiedde, de laatste verkiezing niet bekrachtigd zou worden, tevens aankondigende, dat 25,000 man Russen aan de grenzen gereed stonden, om de vervulling van dit besluit te bewerken. (*A. A. Z.*)

Reeds is het antwoord van *Wutschitsch* en *Petronewitsch* op het hun door den senaat gedane voorstel, om aan de vordering van *Lieven* te voldoen, in Belgrado ontvangen. Het luidt ontwijkend, dewijl in hetzelve het regt van Rusland in deze aangelegenheid niet erkend, maar alleen verklaard wordt, dat zij de Servische regering daartoe bevoegd beschouwen, en dat, als deze hunne verwijdering uit Servië voor het welzijn der natie noodig acht, zij onmiddellijk zullen gehoorzamen. Zij schijnen dus nog den uitslag eener verdere beraadslaging in Belgrado af te wachten, en zich daarnaar te willen regelen. Intusschen is bij de tegenwoordige bewindvoerders van Servië plotseling groot wantrouwen tegen de bedoelingen van *Lieven*, in de plaats van het vroegere vertrouwen getreden; men vreest, dat hij *Wutschitsch* en *Petronewitsch* slechts wil verwijderen, om zonder zwarigheid grootere omkeeringen te kunnen bewerken, en deswege kan het ligt gebeuren, dat zijne vordering thans bij de Servische regering tegenstand ontmoette.

DUITSCHLAND.

Lubeck, 25 *juli*. Gelukkigerwijze werden de rust en orde gehandhaafd, zonder dat een schot kruid noodig is geworden. Verscheidene verdachte personen zijn evenwel des avonds en gedurende den nacht gevangen genomen. Hun getal beloopt ongeveer 30, waaronder echter geen enkele van aanzienlijken stand. De beloofde commissie tot onderzoek der bezwaren heeft meer uitgewerkt dan de strenge militaire maatregelen. Men gelooft, dat de senator *Behrens*, (welligt de impopulairste man die ooit in den senaat heeft gezeten) genoodzaakt zal zijn het voorzitterschap van het militaire departement neder te leggen. (*A. A. Z.*)

Uit Opperhessen, 30 *juli*. Hier loopt het gerucht, dat zijne koninklijke hoogheid de keurvorst van Hessen ten tweede male een morganatisch huwelijk wil sluiten. Goed onderrigte personen twijfelen hieraan volstrekt niet meer.

Leipzig, 3 *augustus*. In Hannover is eene verordening van 1640 weder in het leven geroepen, volgens welke alle verbindtenissen tusschen boeren voor krachteloos en onwettig worden verklaard, voor zoo verre dezelve niet onder uitdrukkelijke goedkeuring der overheid gesloten zijn. Hierdoor wordt dus niet alleen de geheele boerenstand voor onmondig verklaard, maar daar deze verordening sedert lange jaren in onbruik was geraakt, zoo worden plotseling alle sedert eene reeks van jaren geslotene overeenkomsten hoogst onzeker gemaakt. (*Vaterl. Bl.*)

— Toen den 19den juli de van Tetschen komende Stoomboot in de Elbe op de hoogte van Hernskretschen kwam, voer tevens de veerpont over de rivier, in welken onder anderen een bruidspaar met ouders en bloedverwanten zich bevonden. Ofschoon de machine terstond gestopt werd, maakte echter de snelle stroom der rivier het onmogelijk spoedig genoeg uit te wijken, en de pont werd door de stoomboot overvaren en omgeworpen. Van twintig personen, welke zich op dezelve bevonden, werden slechts 4 gered; het bruidspaar met al hunne verwanten vonden het graf in de golven.

FRANKRIJK.

Parijs, 3 *aug*. Het schijnt thans zeker, dat het eskader, onlangs aan de Afrikaansche kust ontmoet, de Ottomannische vloot is, welke men wist, dat Konstantinopel stond te verlaten. Zij bestaat uit de *Mahmoudieh*, het admiraalschip van den groot-admiraal *Ifaver-pacha* (den Engelschen zee-officier *Walker*), voorts uit de liniesschepen *Zeiki Zafer*, *Nousretiyé* en *Nesimiyé*, de fregatten *Seiakab* en *Miab*, de korvet *American*, de brik *Cave Zater* en de stoomboot *Esseri Djedid*. Toen deze vloot de Fransche stoomboot *Cerberus* ontmoette, heesch zij Engelsche vlag, maar men beschouwt zulks als eene list van admiraal *Walker*, die, men denkt, dat de verrigtingen tegen Tunis moet besturen. In dit alles vreest men hier, ten minste sommige bladen geven die vrees te kennen, dat Engeland de hand heeft, om ook in Noord-Afrika den voet te ligten, en hierbij merkt men aan, dat de Porte van hare regten op Algerie nog nimmer afstand gedaan heeft.

Parijs, 4 *aug*. Lord *Cowley* heeft sedert weinige dagen verscheidene conferentiën met den heer *Guizot* gehouden, die echter, naar het schijnt, niet de Spaansche aangelegenheden, maar wel die van Tunis, tot onderwerp hebben gehad.

Men zegt, dat de Fransche minister verklaard heeft, dat het kabinet der Tuileriën besloten had, *Achmet* als bey van Tunis te handhaven, en hem in het afweren der tot zijne afzetting afgezonden vloot bijstand te bieden.

Overigens is het nog zoo geheel zeker niet, dat deze vloot zoo gemakkelijk, als men het schijnt te gelooven, den tegenwoordigen bey van zijnen zetel zal bonsen, om daarop een aan Engeland verkocht personaadje te vestigen, want *Achmet* heeft sedert eenige jaren zijne krijgshaftige krachtsmiddelen derwijze vermeerderd, dat hij volkomen in staat is, zich te verdedigen, indien de Turken aan hunne eigene middelen worden overgelaten.

— De brieven uit Madrid zijn van den 30sten juli. Het gouvernement had een manifest aan de natie afgekondigd, waarin hetzelve verklaart, haren toestand te willen regelen en alles wat ter wereld mogelijk is, te zullen aanwenden om het land te redden.

— Het dekreet ter bijeenroeping der gewone cortes tegen 1 october aanstaande, is op het punt van te worden uitgevaardigd. Het lijdt geen twijfel, dat, zoodra de staat van zaken zal geregeld zijn, al de junta's zich haasten zullen, zich te ontbinden; 3 of 4 zullen welligt zich in verzet stellen, maar deze dechswijze tegenstand zal weinig te beteekenen hebben.

— Het gerucht wordt verspreid, dat den 26sten juli het beleg van voor Sevilla is opgeheven.

Binnenlandsche berigten.

Groningen, 3 *augustus*. In den nacht van den 1sten op den 2den ll. heeft nabij Ten Post, gemeente Ten Boer, het volgende ongeluk plaats gehad:

De kastelein voerman *H. E. Niehoff*, benevens deszelfs echtgenoot, wonende te Opwierde, in eene beugelchais van het Hoogeland door deze stad naar zijne woonplaats terugkeerende, kwam des avonds te tien ure bij de herberg *het Anker* of *Dijkshorn* aan, ten einde aldaar te vertoeven. *Niehoff* neemt echter des nachts te twee ure het besluit, om naar huis te vertrekken; vergeefs poogt zijne vrouw hem van zijn voornemen af te brengen, en daar zij verlangt te wachten, tot de dag aanbreekt, gaat haar man alleen op reis. Al spoedig heeft hij het ongeluk, met paarden en chais in het water te storten en zijn leven te verliezen; want des morgens vroeg vond men de chais, geen tien minuten van de herberg, door hem in den duisteren nacht verlaten, nabij het dorp Ten Post, in het water drijven. Ook de beide paarden waren verdronken. In den loop van den voormiddag heeft men zijn lijk opgevischt.

Vlissingen, 2 *aug*. Heden middag, omstreeks 1 uur, heeft het eskader onder bevel van Z. K. H. prins *Hendrik*, onder het wisselen der salutschoten van de schepen en de vesting, deze reede verlaten. Eene talrijke menigte aanschouwers was op de wallen verzameld, om dat belangrijk gezigt waar te nemen. Door tegenwind is gemeld eskader echter verpligt geweest, twee uren later, naar deze reede terug te keeren.

Vlissingen, *3 augustus.* Heden zeilde het bovengemelde eskader weder naar zee, alleen de korvet *de Jason* bevindt zich nog te dezer reede.

Nijmegen, *den* 1sten *Augustus.*

»Naar wij vernemen is bij de Plaatselijke commis»sie van Geneeskundig Toevoorzigt dezer stad het offi»ciële berigt ontvangen, dat de Heer W. MENSERT, »*Chir. Doct.*, Ridder der Orde van den Nederland»schen Leeuw en Oculist van Z. M. den Koning, op »Maandag, den 7den dezer, alhier arriveren, en Dings»dag, Woensdag en Donderdag daaraanvolgende, in »het logement de *Plaats-Royal*, vertoeven zal. De »commissie acht het verblijf van dien beroemden Oog»arts voor de ingezetenen dezer stad en van derzelver »omtrek voor allergewigtigst, niet alleen omdat daar»door alle ooglijders gelegenheid krijgen, om den »goeden raad van gezegden, in zijn vak uitstekenden »Man in te winnen, maar ook, en vooral, omdat de »Heer MENSERT bereid zal wezen, alle door *cataract* »blind zijnde personen, die behoeftig zijn, voor zoo »ver zij voor het ondergaan der operatie geschikt wor»den bevonden, *gratis* te opereren, bijaldien zij zich »tot hem vervoegen, voorzien van een behoorlijk be»wijs van onvermogen. — Het is te wenschen, dat »onze stadgenooten deze gelegenheid niet ongebruikt »zullen laten voorbijgaan."

Arnhem, *7 augustus.* Men leest in het *Nederlandsch Nieuwsblad:* »Van verschillende zijden klagten bij ons inkomende, over de niet geregelde ontvangst van het *Nederlandsch Nieuwsblad* bij de respective geabonneerden, achten wij ons verpligt, de verzekering te geven, dat de verzending onzerzijds geregeld geschiedt, en dit dus eeniglijk aan de des betrokkene postkantoren moet geweten worden."

Mengelwerk.

Een onmiskenbaar blijk van opregtheid.

Een Belgisch dagblad bevat het volgende:

»Bij het feestmaal, dat den koning te Namen werd aangeboden, waren bijzonder fraaije kaartjes, met gouden letters gedrukt, welke eene opgave der geregten bevatteden, naast iederen gast gelegd: men zegt, dat de koning, toen hij het oog op het zijne sloeg, niet kon nalaten te glimlagchen, en men zag Zijne Majesteit het kaartje overhandigen aan den heer ROCHUSSEN, gezant van den koning van Holland, deszelfs opmerkzaamheid op den eersten regel vestigende. Het eerste geregt van het feestmaal, aan den koning der Belgen aangeboden, bestond uit een' *tarbot à la Hollandaise.* De heer ROCHUSSEN moet daarin een nieuw blijk van de opregtheid van België in deszelfs verbond met Holland hebben gezien."

Onder alle tot nog toe bekende wijzen, om iets te bewijzen, schijnt ons die, waarvan België zich bij deze gelegenheid bediend heeft, de eereplaats te verdienen; en om haar, terstond bij hare uitvinding, een' titel te geven, die haar kan onderscheiden van de overige bewijsmanieren, hare zusteren, stellen wij voor, haar te noemen een *argument au plat.* (hetwelk men in het meer platte Nederduitsch een *schotel-bewijs* zoude noemen.)

Het is niet onbelangrijk te onderzoeken, waarin dit schoone blijk der opregtheid van het Belgisch-Hollandsch verbond bestaat.

Bestaat dit blijk in den glimlach, welken koning LEOPOLD niet bedwingen kon, toen hij zijn oog op het verslag der geregten, in goud gedrukt, sloeg? — In dat geval raden wij allen tegenwoordigen en toekomstigen diplomaten, om zich wel te oefenen in de kunst van glimlagchen, bij het zien van een kaartje van een diner.

Wij weten niet, of wijlen TALLEYRAND dit middel kende; maar wij zijn zeer geneigd dit te gelooven, uithoofde van het gunstig gevolg zijner meeste onderhandelingen.

Of bestaat het blijk daarin, dat zijne Belgische majesteit het kaartje aan den heer ROCHUSSEN overhandigde? — Dit zou een zeer delikaat middel zijn om een diplomaat opmerkzaam te maken, dat hij het zijne verloren had; maar wij zien er geen blijk van opregtheid in. — Ware het nog dat de koning hem *carte blanche* gegeven hadde: maar het kaartje was vergüld, en bevatte een aantal zaken, de eene nog moeijelijker te verduwen dan de andere.

Misschien was het noch het een noch het ander, maar bestond het blijk der opregtheid hierin, dat men aan het hoofd gesteld had: *Turbot à la Hollandaise.*

Inderdaad, dan valt er niet meer aan te twijfelen, en op alles wat men zeggen kon om het tegendeel te bewijzen, zou men kunnen volstaan met te antwoorden: *Turbot à la Hollandaise:*

Wanneer, voortaan, het minste wantrouwen de onderhandelingen tusschen twee landen komt schokken, zal men zich bepalen bij het geven van een diner, en beginnen met een geregt, overeenkomende met *Turbot à la Hollandaise*, en aanstonds zal het vertrouwen en de eensgezindheid tusschen de onderhandelende partijen hersteld zijn.

Wanneer dus Rusland eenig wantrouwen tegen eene der Europesche mogendheden aan den dag legt, zal men hetzelve *une sause à la tartare* onder den neus zetten, en Rusland zal verzoend zijn.

Twijfelt Engeland aan de opregtheid van Frankrijk, de Fransche regering doe het een *beefsteak à l'Anglaise* verslinden, en Engeland zal niet meer twijfelen.

Meent België niet te zeer op Frankrijk te kunnen vertrouwen, zoo zal dit rijk zijn' buurman den mond sluiten met Brusselsche spruitjes, en België zal niets meer te zeggen hebben.

Deze wijze van iemand te overtuigen zal het groote voordeel hebben, van ons terug te brengen tot de patriarchale zeden onzer voorvaderen, die de gewigtigste zaken drinkende behandelden.

Wij zullen dezelve behandelen, terwijl wij de argumenten voor de opregtheid onzen buren door den keel jagen. (*J. d. L.*)

Ingezonden stukken.

Vervolg over de bezuinigingen bij het departement van oorlog.

Het *Nederlandsche Nieuwsblad* van 16 julij jl. heeft in een zeer opmerkelijk betoog eenige, in de *Arnhemsche Courant* voorkomende, artikels omtrent het aanwezen van *vreemdelingen* bij het leger bestreden, omdat niet alleen (gelijk wij ook meenen) de koning, volgens de artikels 8 en 202 *der grondwet*, het regt heeft, vreemdelingen tot officieren bij het leger te benoemen; maar omdat het ook *ondankbaar* zijn zou, te *willen vergeten*:

Dat inzonderheid, ten allen tijde, onze *Hoogduitsche broeders* eenen belangrijken steun aan het Nederlandsche leger hebben aangeboden, waarbij niet zelden *hun moed* en *hunne trouw* op het voortreffelijkste uitgeblonken hebben, ja, dat het niet alleen *ondankbaar* zijn zou, dit *te willen vergeten*, maar, dat ook zelfs, voor de gevolgen, die *ondankbaarheid ons* welligt *een onberekenbaar nadeel* kon zijn!

Wij zullen derhalve thans door eenige voorbeelden aantoonen, hoe *dankbaar* de door eenige *onzer Hoogduitsche broeders* bij het Nederlandsche leger bewezene diensten door den tegenwoordigen minister van oorlog zijn beloond geworden, en hoe Z. Exc. zelfs in het toedeelen der pensioenen, en met *twee maten*, en met *twee gewigten*, en met *voorbijgaan* der bestaande organike koninklijke besluiten, *gemeten* en *gewogen* heeft.

In het begin van het jaar 1841 werden een groot aantal generaals, kolonels en verdere hoofd-officieren op *pensioen* gesteld, aan een groot gedeelte van welken het pensioen niet in den door hen bij het leger bekleeden rang, meer in eenen hoogeren rang werd verleend.

Hoewel in artikel 7 van het organike besluit omtrent het verleenen van pensioenen, en gagementen, uitgevaardigd door WILLEM *prins* VAN ORANJE, *souvereinen vorst der vereenigde Nederlanden*, op den 22sten *februarij des jaars* 1814 het volgende bepaald is:

»Het pensioen of gagement, wordt gerekend *naar den rang*, in welken men *betaald* geworden is, en gevolgelijk *effectief* heeft gediend, en *ten minste twee jaren gepresteerde dienst* in dien *rang*, wordende hetzelve bij gebrek daarvan geregeld, *naar den minderen daarop onmiddelijk volgenden rang*."

Van deze laatste bepaling zijn uitgezonderd de zoodanigen, welke ter zake *van bekomene zware blessuren*, zich bevinden in de gevallen hierboven § *a*, *b*, en *c* van artikel 3 omschreven.

Ten gevolge van dit hier aangehaalde artikel zijn dan ook zeer dikwijls arme kapiteins (belast met ware huisgezinnen), en die reeds een jaar in den rang van kapitein hadden gediend, zonder *de minste consideratie*, in plaats van met *f* 800, met *f* 400, gepensioneerd geworden.

Terwijl de minister van oorlog, in het begin van het jaar 1841, een zoo *diep* medelijden met onderscheidene generaal-majoors en kolonels gevoeld heeft, dat hij aan dezelve, hoewel geenszins in het geval *van bekomene zware blessuren* verkeerende [...] de van de hun toekomende pensioenen van *f* 2[...] *f* 1800, pensioenen van *f* 3000 als *luitenant-[...]raals*, en van *f* 2400 als *generaal-majoors* heeft [...] verleenen.

Hadden deze zoo *begunstigde heeren* welligt [...] groote diensten aan den staat bewezen, om ten [...] aanzien eene buitengewone uitzondering op den [...] te maken?

Indien dit het geval mogt zijn, dan had men [...] het toestaan dezer *buitengewone pensioenen*, deze [...] *wezene diensten* ten minste in de *Staats-Courant* [...]nen te vermelden, want het is zeer zeker, dat [...] *bewezene diensten zeer geheim* zijn gebleven.

Bevonden zich welligt deze generaal-majoors en [...] kolonels in bekrompene omstandigheden, en wa[...] zij bezwaard met talrijke huisgezinnen, weshalve [...] Z. Exc. eene *tegemoetkoming* aan deze hooge [...]cieren noodzakelijk is geoordeeld geworden?

Het tegendeel is waar, want onderscheidene de[...] begunstigden zijn ongehuwd, of gehuwd zonder k[...]deren, en er zijn zelfs eenigen onder hen, die [...] vrij aanzienlijk vermogen bezitten.

Wij zullen geen' dezer zoo bevoorregte hee[...] hier opnoemen, en het aan de in het verleden [...] *tot de herziening der pensioenen* benoemde comm[...]sie overlaten, om de gronden na te gaan, welke [...] het verleenen dezer buitengewone gunsten aanlei[...] gegeven hebben.

Wij, voor ons, gelooven, dat hiertoe geene an[...] redenen bestaan hebben, dan dat deze zoo begunsti[...] heeren met den heer LIST bij het leger van *ko[...]* LODEWIJK gediend hebben, en dat Z. Exc. gem[...] heeft, dit niet te mogen *vergeten.*

Daartegen heeft Z. Exc. in datzelfde jaar [...] aan vele hoofd- en subaltern-officieren, bij het verl[...]nen der pensioenen *eenige hunner diensjaren* [...] *knibbeld*, ten einde hun zelfs in den door hen [...] het leger bekleeden rang, in welken zij *effecti[...]* hadden gediend, een *verminderd pensioen* te [...] toeleggen.

Wij zullen ons bepalen *twee hoofd-officieren* [...] noemen, welke zich in dit geval bevinden en w[...] wij de eer hebben bijzonder te kennen; het aan [...]deren overlatende, andere voorbeelden op te [...]ven; deze zijn de beide majoors VON JEETZE en W[...] WEBER, (beide Hoogduitschers van geboorte) we[...] op de voordragt van den tegenwoordigen minister [...] oorlog, bij Z. M. besluit van *16 maart 1841*, met [...] jaarlijksch pensioen van *f* 1050 (dus met *f* 150 [...]der dan het aan hunnen rang verknochte pensio[...] *ter zijde zijn gesteld geworden.*

Aan hen heeft men ook niet eens den titula[...] rang van luitenant-kolonel verleend, hoewel zij [...] den tien jaren lang den rang van majoor bij het le[...] bekleed hebben, en men daarentegen ook aan on[...]scheidene majoors, welke in dezen rang slechts [...] à vier jaren hadden gediend, zóo niet ook het [...] pensioen als luitenant-kolonels, toch ten minste de[...] rang toegestaan heeft.

Wij zullen *op dit oogenblik* de aanleidende oo[...]ken niet onderzoeken, welke den minister van oo[...] hebben kunnen bewegen, om voornoemde hoofd-o[...]cieren, eene volmaakte gezondheid genietende, en [...] de kracht van hun leven zijnde, tot het verlee[...] van pensioen voor te dragen.

Wij zullen hierop nader terugkomen, voor zoo [...] het ons mogelijk is geweest, door den sluijer der [...]heime rapporten heen te dringen; doch ons thans [...]palen, om het ministeriële *Nieuwsblad* te vragen [...] hetzelve ons welligt zal kunnen ophelderen, wa[...] men deze beide hoofd-officieren zoo buitengewoon [...] gunstig heeft behandeld, en, op welke gronden [...] aan hen, de in hunne dienststaten vermelde Fra[...] dienst, bij het verleenen van het pensioen, niet [...]rekend heeft.

De majoor VON JEETZE is op den *19den nov[...]* *1813*, met zijne geheele kompagnie, ter [...] van *150 man*, behoorende tot het *3de ba[...]* *van het 4de regiment étrangers*, uit de Fr[...] dienst in de Nederlandsche overgegaan; de [...]joor WOLLWEBER, nadat de stad en vesting *Br[...]* het Fransche juk had afgeworpen, met om[...] al de manschappen van twee kompagnien [...] hetzelfde bataljon, zijnde de overige offi[...] dezer kompagnien reeds vroeger, op last der [...]sche regering, gearresteerd, en gevankelijk naar [...] *wenpen* gebragt geworden.

Beiden waren 2den luitenants bij het *4de* re[...] *étrangers*, en werden door het toenmalige provi[...]

bestuur van Holland, onmiddellijk op den *19den november* en op den *1sten december 1813* tot *kapiteins* benoemd, welke benoemingen *op den 22sten december* 1813 door den generaal SWEERTS DE LANDAS (die met de formatie van het bataljon *Oranje-Pruissen* te *Leiden* belast was) in naam *van den souvereinen vorst der Vereenigde Nederlanden* werden bevestigd, en vervolgens, toen dit bataljon op den *22sten januari 1814* den naam van het *2de bataljon jagers* ontving, bij besluit van Z. K. H. *den prins* WILLEM VAN ORANJE nogmaals goedgekeurd werden.

Deze benoemingen van 2de luitenants tot kapiteins waren voor hen, op dat tijdstip niet zoo buitengewoon; want onderscheidene *Duitsche officieren*, die eerst in januari van het jaar 1814 (zonder eenen enkelen man mede te brengen) hunne diensten aan de Nederlandsche regering kwamen aanbieden, werden ook *met verhooging van twee rangen bij het leger* opgenomen, en eenigen zijn daarvan zelfs nog op den huidigen dag in activen dienst.

De aanhangers van *koning* LODEWIJK waren toenmaals nog niet aangekomen, en de regering had officieren noodig, weshalve dan ook nog niet in aanmerking ken werden genomen, of deze officieren *Nederlanders van geboorte* waren.

[illegible] waren de aanhangers van *koning* LODEWIJK reeds in *november 1813* te *'s Gravenhage* geweest; dan zouden de heeren VAN HOGENDORP, VAN LIMBURG STIRUM en VAN DER DUIN VAN MAASDAM welligt de terugroeping van het *doorluchtige huis* VAN ORANJE naar *Nederland* niet hebben kunnen proclameren, en dan zouden deze aanhangers denkelijk hunnen *geliefden koning* uit *Florence* teruggeroepen hebben!

Welke groote diensten dit later zoo miskende bataljon *Oranje-Pruissen* in 1813 aan Nederland en Oranje bewezen heeft, zal men het best kunnen nagaan in den Franschen *Moniteur* van dien tijd.

Wij herinneren ons nog toenmaals, hetzij in den *Moniteur*, hetzij in het *Journal de l'Empire*, een rapport van den tegenwoordigen Franschen maarschalk [illegible] aan den minister van oorlog gelezen te hebben, waarin hij opgaf, dat alleen de afval van het *4de regiment étrangers* de oorzaak geweest is, dat hij na de *ramp van Woerden* zijne krijgs-operatiën niet tot *'s Gravenhage* en *Amsterdam* heeft kunnen uitstrekken; gelijk dan ook het *4de regiment étrangers* reeds na het ontvangen der tijding van den eersten afval van *twee kompagniën* van dit regiment te *Krimpen* op den *18den november 1813*, bij telegraphische *depêche* werd ontbonden, met den last des keizers, om dit zoo schoone regiment bij *de pioniers* (een strafkorps) in te lijven, terwijl *de officieren* welke *Duitschers van geboorte* waren (de kleinere helft der officieren van dit regiment waren Franschen) tot *staatsgevangenen* verklaard werden.

Het 2de Bataljon jagers heeft in het jaar 1814, de eer mogen genieten door den *generaal* DE PERPONCHER, daarna buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister *aan het hof van Pruissen*, bij wiens brigade hetzelve was ingedeeld, met eene bijzondere onderscheiding te worden behandeld.

In 1815 genoot het bataljon jagers, no. 17, dezelfde eer te *Doornik*, onder de bevelen van den generaal VAN DIERMEN, hetwelk zich welligt de tegenwoordige luitenant-generaal SCHUURMAN, die op dat tijdstip te *Doornik* een *bataljon nationale militie* kommandeerde, wel zal willen herinneren.

Zeer onverwacht voor de officieren en manschappen, werd dit schoone bataljon in de maand september te *Quiévrain*, tot het 2de *armée-korps* onder de bevelen van *prins* FREDERIK DER NEDERLANDEN behoorende, ten gevolge van Z. M. besluit van den 15den augustus 1815 ontbonden, de onder-officieren en manschappen in de bataljons jagers no. 16, no. 35 en no. 36, de officieren in de laatstgeformeerde bataljons nationale militie van no. 46 tot no. 51 ingelijfd, en onder de bevelen aan den generaal DIBBETZ gesteld, welke met de formatie dezer *6 bataljons* was belast geworden.

De onder-officieren en manschappen, welke onder de behandeling hunner officieren voortreffelijke soldaten geweest waren, deugden niet meer bij de hierboven vermelde bataljons; zij zijn dan ook gedeeltelijk gedeserteerd, of hebben na de expiratie van hunnen diensttijd, met uitzondering van eenige onder-officieren, hunne paspoorten genomen.

De officieren konden zich evenmin aan de zoo *buitengewone vormen* der *Lodewijksche school* gewennen, en het grootste gedeelte is naar onze Oost- en West-indische bezittingen overgegaan; eenigen werden reeds vroegtijdig met *halve pensioenen naar huis gezonden*; anderen werden door *provoosten*, en door *dreigementen tot stappen van wanhoop gebragt!!!*

Een Nederlander van geboorte, de kapitein VON DEM BUSSCHE (het hoofd van den opstand van het 4de *regiment étranger* tegen den Franschen keizer) nam reeds in het jaar 1816 zijn eervol ontslag, en vertrok met *150 Nederlandsche guldens* in den zak, uit *den Helder* naar *Brazilië*, alwaar hij als *majoor van den generalen staf* en *de genie* in Braziliaansche dienst op den 10den juli van het jaar 1834 zijn graf gevonden heeft.

De majoors VON JEETZE en WOLLWEBER waren de *van dit bataljon bij het leger*, eenig overgeblevene officieren, toen ook zij bij Z. M. besluit van den *14den juli 1839* op non-activiteit werden gesteld, tot tijd en wijle omtrent hen eene nadere beschikking zoude kunnen worden genomen, en welke nadere beschikking, bij Z. M. besluit van den *16den maart 1840 een jaarlijksch pensioen* van *f. 1050* heeft opgeleverd.

Wij achten het hierbij niet ondienstig te verklaren, dat de voornoemde majoors, gelijk de meeste officieren van het voormalige *4de regiment étrangers nimmer den eed aan den keizer* NAPOLEON gedaan hebben, omdat men hen dezelve niet gevraagd had.

De gepensioneerde generaal-majoor VON QUADT, wiens naam in deze nog al van gewigt is, omdat Z. H. E. G. almede kapitein bij het *4de regiment étrangers* was, en ook *in februari 1814* in Nederlandsche dienst overgegaan is, zal deze hier aangevoerde, *onzes inziens, belangrijke opgaven* niet willen en ook niet kunnen tegenspreken.

Deze verklaring, welke de majoors VON JEETZE en WOLLWEBER kunnen bevestigen, zal ten minste daartoe kunnen dienen, dat zij aan hunne kinderen, welke zij in *Nederland* bij Nederlandsche vrouwen verwekt hebben, eenen *onbevlekten naam* zullen kunnen nalaten. Deze beide majoors hebben in de maand september van het jaar 1815 te Parijs (waarheen zij 4 kompagniën van het ontbondene bataljon jagers no. 17 geleid hadden) het geluk mogen genieten, met de meeste hartelijkheid door *hunne oude Fransche kameraden* ontvangen te worden!

Deze hadden hun hunnen in vervoerde geestdrift gedanen stap reeds *vergeven*, hoewel zij daardoor in Frankrijk hadden geleden, en grootendeels tot den *vrede van Parijs* van 1814 als *staatsgevangenen* waren behandeld geworden!

In *Nederland* heeft het *de luitenant-generaal* LIST, in het jaar 1841, nog niet van zich kunnen verkrijgen, om dezen stap te kunnen *vergeven en vergeten*. Het was hem niet genoeg, om *de beide laatste Oranje-Pruissen* uit het leger te verwijderen.

In stede van het hun als een aan *Nederland bewezene dienst* aan te rekenen, dat zij met *hunne geheele kompagniën*, in de zoo *gevaarlijke dagen* der maanden *november en december* van het jaar 1813, in Nederlandsche dienst overgingen, en dat door hun toedoen reeds op den *22sten december* van dat jaar, een bataljon van *omtrent duizend oude soldaten* te *Leiden* kon geformeerd worden, heeft hij dit hun integendeel als *eene misdaad* aangerekend en hunne *Fransche dienst*, bij het verleenen van het pensioen niet medegerekend, hoewel *dezelve* toch bij de onderscheidene *herzieningen*, welke de *dienststaten* ondergaan hebben, daarin vermeld was gebleven.

Zoude Z. Exc. zich misschien bij het nemen van dezen maatregel gegrond hebben op art. 5 van het *souvereine besluit* van den 22sten februari des jaars 1814, waarin bepaald is, »de diensten van eenen militair, welke zich mogt hebben schuldig gemaakt aan desertie, zullen niet anders worden berekend, dan van den dag af, waarop hij tot het hervatten van zijne dienst zal geädmitteerd zijn, en hij zal zich op geene anterieure diensten kunnen beroepen."

Het is bijna niet mogelijk aan te nemen, dat Z. Exc. zich op dit artikel heeft kunnen gronden, want oogenschijnlijk werd met dit artikel alleen de desertie uit Nederlandsche dienst bedoeld, en *prins* WILLEM VAN ORANJE, die reeds in *de maand december* van het *jaar 1813*, bij eene proclamatie, alle, bij het Fransche leger dienende, *Hollandsche officieren* van den aan *den keizer* NAPOLEON *gedanen eed had ontslagen*, en hen uitgenoodigd had de *gelederen van den overweldiger* te verlaten, om zich onder de *vanen van Nederland en Oranje* te rangschikken, zal toch wel niet reeds *den 22sten februari des jaars 1814* eene zoodanige bepaling tegen de officieren hebben willen rigten, welke zich bereids, *voor zijne aankomst in Nederland*, met *hunne geheele kompagniën onder zijne vanen* gerangschikt hadden!

Zoude Z. Exc. zich ook welligt hebben kunnen gronden op het koninklijke besluit *van den 12den april 1815, no. 30*, waarbij eene *nieuwe rangschikking* der *officieren bij het leger* bepaald werd, en in § 3 van artikel 5 werd voorgeschreven: »dat de officieren, die bij de vereeniging van *Holland* met *Frankrijk* in *Fransche dienst* zijn overgebragt, en in *Holland* of in *Frankrijk* de *rangen* bekomen hebben, die zij thans nog bekleeden, in de *ranglijsten* zullen worden gebragt, volgens hunne eerste benoeming tot die rangen."

Ten gevolge van dit besluit werden de toenmalige kapiteins VON JEETZE en WOLLWEBER, ook bij het bataljon jagers no. 17, alwaar zij tot daartoe als rang genomen hebbende sedert *19 november* en *1 december 1813* onder no. 3 en no. 4 op de ranglijst der kapiteins, gerangschikt waren, tot no. 5 en no. 6 teruggebragt, gelijk er bij het leger een groot aantal kapiteins, welke tot daartoe rang *van 26 junij 1814* hadden genomen, voor hen geplaatst werden.

Indien bij dit koninklijk besluit eene *nieuwe rangschikking op het regt om te kommanderen* daargesteld werd, en hierbij *geene vreemde diensten* in aanmerking werden genomen, behalve (overeenkomstig den § 1 en 2 van het artikel 5), de diensten der officieren, die of voor *1795* hunne demissie hadden genomen, of *bij de ressemblementen*, of *bij de licentiatie der Hollandsche brigade* in *Engeland*, daarbij *titulaire rangen* hadden bekomen, welke als mede bij deze in 1815 bepaalde *nieuwe rangschikking* moesten gerekend worden, zoo is evenwel bij dit besluit niet voorgeschreven, dat de vreemde diensten ook niet bij het verleenen van *pensioenen* zullen mogen worden berekend.

Daar wij in het recueil militaire geene andere besluiten gevonden hebben, op welke de minister van oorlog zich zoude hebben kunnen gronden, om aan meergenoemde majoors *jaarlijks f* 150 minder dan het aan hunnen rang verknochte pensioen te verleenen, zoo meenen wij het daarvoor te moeten houden, dat Z. Exc. gemeend heeft, het zij artikel 5 van het souvereine besluit van 22 februari des jaars 1814, hetzij § 3 van artikel 5 van het koninklijk besluit van 12 april 1815 no. 30 op hen te moeten en te kunnen toepasselijk maken.

Z. Exc. heeft daarentegen, overeenkomstig de vermelde besluiten, aan onderscheidene officieren, welke nog geene *35 dienst jaren telden* (gelijk aan voornoemde majoors is toegerekend) het volle aan hunnen rang verknochte pensioen kunnen doen verleenen.

Z. Exc. heeft zelfs aan vele officieren het *volle pensioen* in *eenen hoogeren rang* dan den door hen bij het leger bekleeden rang kunnen toestaan, hoewel dit *zeer stellig* bij artikel 7 van het souverein besluit van *22 februari* des jaars 1814 verboden is.

Wij meenen hiermede genoegzaam aangetoond te hebben, dat Z. Exc. ook bij het toedeelen der pensioenen én met *twee maten*, én met *twee gewigten gemeten* en *gewogen* heeft.

En wij vragen nu aan de generaals, hoofd- en subaltern-officieren van het Nederlandsche leger, met welke de majoors VON JEETZE en WOLLWEBER de eer gehad hebben, bij hetzelve te dienen, of zij door hun bij het leger sedert 19 november, en sedert 1 december 1813, hetzij voor den vijand, hetzij in de garnizoenen gehouden gedrag, verdiend hebben, om, in vergelijking met zoovele anderen, op de meest ongunstigste wijze uit het leger verwijderd te worden.

De majoor WOLLWEBER, die, volgens algemeene getuigenis der *te Brugge* in september 1830 aanwezige officieren, tot op het laatste oogenblik als kapitein der *6de afdeeling infanterie* zich van zijnen pligt gekweten heeft) en na het zegevieren *van den opstand*, mede ontwapend werd, heeft zelfs niet zonder persoonlijk gevaar de aanbiedingen *van de hand gewezen*, welke hem gedaan werden, om ook als *luitenant-kolonel* in *Belgische* dienst te treden; want in *België* had men toen ook officieren noodig, en er was voor het nieuwe Belgische leger geen genoegzaam aantal *Belgen* voorhanden, zoodat zich dan ook niet alleen *Belgische officieren* in dienst van *koning* WILLEM I, maar ook *Duitschers* en zelfs *Hollanders van geboorte*, hebben laten overhalen, om zich bij den *Belgischen opstand* te voegen.

België is dan ook niet *ondankbaar* jegens hen geweest, en heeft hun bij het daarstellen zijner nieuwe constitutie alle *aan de Belgische onderdanen toekomende regten* verleend.

Wat heeft den majoor WOLLWEBER (die in *Oud-Nederland* niets, of ten minste zeer weinig te verliezen

had) wederhouden, om deze zoo verlokkelijke aanbiedingen aan te nemen?

Niets anders dan *zijn pligt* en zijn aan *koning* WILLEM I *gedane eed!*

De majoor VON JEETZE kommandeerde, in dat jaar 1830, als kapitein het flank-bataljon der 13de afdeeling infanterie, behoorende tot de 2de divisie infanterie onder de bevelen van den luitenant-generaal CORT-HEIJLEGERS.

Aan hem werd op den *13den november 1830* te *Groot-Zundert* met meer andere officieren voor het *front* der aldaar vereenigde *bataljons infanterie*, door *prins* FREDERIK DER NEDERLANDEN *voorloopig het lint van de militaire Willems-Orde*, met de zeer vereerende woorden, overreikt, dat het aan Z. K. H. *veel genoegen* gedaan had, te hebben vernomen, dat hij als kapitein het bataljon *zoo goed voor den vijand had gekommandeerd*, en hij is dan ook *drie dagen* daarna, bij Z. M. besluit van *16 november 1830* tot *ridder der militaire Willems-Orde 4de klasse* benoemd geworden.

Wij zijn verzekerd, dat noch officieren, noch onder officieren, noch manschappen, welke met hem bij de 13de afdeeling infanterie hebben gediend, deze benoeming afgekeurd hebben.

Maar is welligt gedurende *de zes* volgende jaren, dat hij als majoor een bataljon bij de 2de *afdeeling infanterie* kommandeerde en gedurende de twee laatste jaren, toen hij het bevel over de 2de afdeeling *mobiele Geldersche* schutterij voerde, zijn gedrag van dien aard geweest, dat de tegenwoordige minister van oorlog in de verpligting is gekomen, om hem als een der jongste hoofd-officieren van het leger, de volmaakste gezondheid genietende, op de *meest ongunstigste wijze* met een *jaarlijksch pensioen* van *f* 1050 ter zijde te moeten zetten?

Wij vragen het, en wij hopen van het ministeriële *Nieuwsblad* de oplossing dezer vragen te mogen ontvangen.

Arnhem, den 24sten juli 1843.

Nog iets betreffende de schutterij.

Men is, in het gelukkige land onzer vaderen, wel gewoon de wetten des lands met minachting te zien behandelen door hen, die gesteld zijn, om dezelve uit te voeren en te handhaven; niets is gewoner dan door bestuurderen de verschillende wetsbepalingen te zien plooijen en ontduiken, al naar hun gemak en belang dit medebrengt. Maar gewoonlijk zoekt men dan toch eene wending en uitlegging aan de wet te geven, die met hunne insigten strookt; hoe ongerijmd en gewrongen die wetsduiding dikwerf ook zij, men zoekt ten minste den schijn te bewaren en een zweem van grond voor zijne handelingen te vinden, waaruit althans blijkt, dat men beseft, door de wet gebonden te zijn. Dat men evenwel in de hoofdstad eener provincie, in Arnhem, lijnregt strijdig handelt met stellige, voor geene plooijing vatbare wetsbepalingen, en wel in eene aangelegenheid, waarbij een groot en aanzienlijk gedeelte der burgerij regtstreeks betrokken is, daaraan was men gelukkigerwijze nog zoo geheel gewoon niet, om het onopgemerkt te laten voorbijgaan. Het schijnt, dat de wet van 11 april 1827, *houdende oprigting van schutterijen, over de geheele uitgestrektheid des rijks*, *Staatsblad* no. 17 voor Arnhem, als niet geschreven beschouwd moet worden, of dat zij, die met hare uitvoering belast zijn, volstrekt geene kennis van dezelve dragen. In dat geval ware het, dunkt ons, toch wel eens de moeite waard, deze wet in te zien. Zoo lezen wij in artikel 42: »De schutterijen zullen jaarlijks van den 1sten april tot den 1sten october, op gezette dagen in het schieten naar de schijf worden geoefend, bij welke gelegenheid tevens eene verdere oefening zal plaats hebben, zoo veel zulks voor de gewone dienst onontbeerlijk is te achten.

»Die oefeningen zullen telkens in tijd van vrede, hoogstens twee uren mogen duren, en altijd een half uur voor zonne-ondergang moeten zijn afgeloopen, zij zullen niet spoediger op elkander mogen volgen, dan van 14 tot 14 dagen, en bij voorkeur des zondags, zoo veel mogelijk, na afloop van alle godsdienst-oefeningen plaats hebben, *doch in geen geval voor des middags te vijf uur aanvangen.*

Wij tarten zelfs het *Nederlandsch Nieuwsblad*, met al deszelfs zuivere logica, om uit dit artikel iets anders te lezen dan er werkelijk staat: »De schutters zullen gedurende twee uren geoefend worden, *bij voorkeur* des zondags, doch *in geen geval* voor des middags te vijf uur aanvangen.

Hoe wil men toch eene wet duidelijker laten spreken?

En hoe wordt die wet in Arnhem opgevolgd, wordt daar *bij voorkeur* op zondag de schutterij geoefend? Zoo lang het steller dezes — die ook het onwaardeerbaar voorregt geniet van schutter te zijn — heugt, ja zoo lang de oudste schutters, die hij kon raadplegen, zich herinneren, zijn die oefeningen te Arnhem *nooit* op zondag maar altijd op werkdagen, gehouden. Ziehier, hoe men men in Gelderlands hoofdstad, overeenkomstig de wet, de schutters *bij voorkeur* op zondag ter oefening oproept. De bedoeling des wetgevers, bij het stellen dezer wetsbepaling, is niet ver te zoeken; hij wilde de burgers, en vooral den handwerksman, vrijwaren van niet telkens uit zijne bezigheden geroepen te worden, en daardoor een gedeelte zijner verdiensten verloren te zien gaan. Waarlijk de omstandigheden des tijds zijn tegenwoordig zoo gunstig, en de verdiensten van den geringen man zoo groot niet, dat men hem, bij de reeds zoo hoog opgevoerde belastingen, nog eene andere soort van belasting zou opleggen; en het verlies van eenen halven dag alle veertien dagen, is in den zomer, wanneer er het meest gewerkt en het meest verdiend moet worden, zulk eene geringe opoffering niet. Het is waar, de wet laat in dit opzigt nog eenige ruimte, door slechts bij *voorkeur* den zondag tot het houden van wapenoefeningen aan te wijzen, en verbiedt niet stellig, dat dit ook op andere dagen geschiede, zoodat de arme schutter bezwaarlijk ongestraft eene oproeping op een werkdag verzuimen zou; hoewel het aan den anderen kant toch geen twijfel overlaat dat de wet overtreden wordt, wanneer die oproepingen *altijd* op werkdagen geschieden. Maar ook aan tweede, veel stelliger, gebod, dat die oefeningen *in geen geval* voor des middags ten vijf ure zullen mogen aanvangen, stoort men zich in Arnhem niet; zoo, bij voorbeeld, was de schutterij ll. donderdag, nog tegen *drie* uur opgeroepen, om zich in het schijfschieten te oefenen. Heeft men te Arnhem eene andere lezing der wet, dan zoo als dezelve is uitgevaardigd, en in het *Staatsblad* geplaatst is? Of vindt men het beter en gemakkelijker zich er niet aan te storen? Wij weten het niet; maar wij zouden iederen schutter aanraden, aan zoodanige onwettige oproepingen geen gevolg te geven.

(*De schutter J. H. G. B.*)

Waterhoogte te Arnhem.

Den 6 Aug. 8 El 1 Palm 0 duim; gew. 0 Duim; gev.

Beursberigt.

Effecten-societeit, ten half 5 ure,

Zondag, 6 augustus.

Integralen $2\frac{1}{2}$ pCt. $53\frac{1}{4}$, $\frac{3}{16}$. Handelmaatschappij Ardoins $18\frac{3}{8}$, $\frac{7}{16}$. Onbep. dito $16\frac{3}{4}$, $\frac{13}{16}$. Dito $27\frac{3}{8}$, $\frac{7}{16}$, $\frac{1}{2}$. Mexic. $31\frac{1}{4}$.

Integralen waren heden bij trage affaire na als gisteren. Daarentegen was de handel in Spa fondsen zeer geanimeerd en de stemming iets w Mexik. waren insgelijks meer gewild.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdru